

KOSSDALSVEGEN/ KOSSDALEN

Utdrag fra foredrag ved Lars Mjøs 4.6.1997

I flere skriftlige kilder er opplyst at veganlegget fra Hosanger til Fitje var fullført i 1897 og dermed er det 100 år siden og naturlig å ha en liten markering.

I 1975 begynte samferdselsdepartementet å bevilge penger til restaurering av gamle veger. I 1978 gjorde Statens Vegvesen i Hodaland en bra innsats i Kossdalen. De fikk murt opp igjen noen murer som var rast ut i skaret og hele vegen fra Grønnskaret og opp svingene ble gruset. Vegen var ellers i god stand, så det har vært gjort skikkelig arbeid.

Samtidig fikk de utarbeidet en fin, liten folder. Denne har de nå fornyet og fått trykket opp i farger.

Kossdalsvegen er nå blitt blandt de viktigste attraksjonene på Osterøy og markedsføres aktivt.

Vegen har seinere blitt høvlet/gruset med Mjøs dalen Idrottslag som utførende.

Det er også verd å nevne en stor opplevelse som jeg og mange andre fikk være med på i svingene i 1992; på den fineste forsommerveld du kan tenke deg, var hele Osterøy sitt rikholdige musikkliv i aksjon i skaret, til og med med brudefølge som rodde i båt over vannet.

I 1993 raste en stor blokk på ca 10 kubikkmeter ned på en av de øverste svingene. Det viser tydelig i fjellet hvor blokken hang. Sammen med vegvesenet fikk kommunen sprengt denne og murt opp ny mur. Samtidig ble det opparbeidet parkeringsplass på Svenheim.

Sammen med grunneierne har kommunen fått statlige kulturlandskapsmidler gjennom landbruksavdelinga hos fylkesmannen til kvisting og rydding langs Kossdalsvegen. Mye av bakgrunnen for dette er granplantingen og manglende beiting slik at vegen var nesten i ferd med å gro igjen. Grunneierne syntes det var en bra ide å sette arbeidet bort til Mjøs dalen grenderåd; et samarbeid mellom alle lagene i bygda. I vinter og i vår har det vært dugnader både lørdager og kvelder. Tilsammen har 62 personer vært i sving med 363 timeverk. En flott innsats! Mye av arbeidet har vært oppkvisting og rydding. Granene som er felt har grunneierne gitt til grenderådet. Disse blir levert som slip. Samla får grenderådet en inntekt på dette på ca kr 40.000.

Kommunen har opparbeidet et par snu- og møteplasser; både for å gjøre det lettere med hesteskyss som er blitt populært og for at det skal være mulig å snu med en traktor. Vi håper det generelle kjøreforbudet ellers blir respektert så vi slipper å sette opp bom.

Jeg har lyst til å si litt ellers om Kossdalen og tar utgangspunkt i stedsnavn. Som dere ser, har vi skiltet noen av disse. Kommunen har laget skilt etter vår

nye Osterøy-standard; brakjeskilt. Brakjen er jo utpekt til å være Osterøy-planeta.

Odd Vevle har gjort et stort arbeid med innsamling av stedsnavn i Mjøsdalen

skolekrets. Ca 800 navn er hittil registrert.

Han har bl.a. funnet i litteraturen mulig forklaring på ordet "Kos", med en "s": dunge av ris eller ved. Det er også brukt som betegnelse på disig luft; disighet som faller sammen med brenning av "kos". Dette kan jo høres som en fornuftig forklaring.

Men først et par navn/fenomener på Svenheimdelen av Kossdalen:

Legg merke til jerngrinda. Her er filt inn hakk. Hver gang konfirmantene gikk for presten filte de inn et hakk.

Den øverst utsiktsplassen i skaret kalles "Brurabråtet". Herfra ser vi kirka. I denne forbindelse er det naturlig å nevne sagnet om brudedefølget som gikk gjennom isen. Jeg har ikke funnet dette nedskrevet noe sted og er takknemlig for tips.

Om det er noe i sagnet, er uvisst, men at folk har respekt for isen den dag i dag er sikkert; du ser nesten aldri folk på isen på Kossdalsvatnet.

I en av svingene ligger "Lambastøkkjen". Her er en heller der sauene og lammene liker seg godt da det er en tørr plass. Det er fortalt at det har bodd folk her. Her er også en historie om et skrin som har vært gjemt. En versjon går ut på at det var stjalne penger, til og med tatt fra kirka. Og formålet skal ha vært Amerikareise.

Oppe i svingene er også en hylle som det er vanlig å kaste stein på for å se om du får den til å ligge; det er ikke så lett.

Berget på grensa mot Grimstad kalles "Furberget", trolig furuberget.

I "Vesterliane" ligger "Klovningsberget"; klovne betyr sprekke.

Vi har satt opp skilt ved den ene tribunen på Mjøs, ikke så langt fra grensa mot Svenheim. Det var en danseflake. Vi har nå rydda der denne stod slik at det er lett å se grunnene. Flaken ble flytta hit i 1931 fra en danseflake som hadde vært i ei løe på Hole. Tribunematerialen ble brukt da ungdomshuset ble bygd i 1937.

Det har også vært tribune ved "Nyaseter" der det har vært tatt grus og der det er snuplass i dag.

Vi har også satt opp skilt ved "Innekleiva" midt på vannet og ved "Utløbakkane" i nordenden av vannet. Dersom du går litt inn i granskogen, vil du finne flere grunner etter utløer. Her har det tidligere vært slått og beite.

Dette var litt stoff som jeg har fått samla og fått tatt fram fra minnet. Det finnes helt sikkert mye annet spennende å fortelle. Hvis noen har noe på hjertet, er det fritt fram !